

Sundhedsplanlægning
Region Midtjylland
Skottenborg 26
8600 Viborg

Høringssvar vedr. udkast til Region Midtjyllands psykiatriplan 2017-

Hermed fremsendes Dansk Sygeplejeråd Kreds Midtjyllands høringssvar til udkast til Region Midtjyllands psykiatriplan 2017-.

Skabelsen af sammenhængende patientforløb er den vigtigste forudsætning for, at psykiatriplanens vision om "*bedre behandling og længere liv til flere med psykisk sygdom – på patientens præmisser*" kan realiseres.

Det handler både om, at den overordnede organisering af sundhedsvæsenet hænger sammen – og om, at der er sammenhæng i medarbejdernes faglige opgaveløsning.

Det er i den sammenhæng positivt at læse, at psykiatriplanens visioner for psykiatriområdet i høj grad matcher de kerneopgaver, som sygeplejerskerne i psykiatrien varetager. Det gælder bl.a. ift. ambitionerne om at skabe velkoordinerede og sammenhængende patientforløb på patientens præmisser samt det at have fokus på forebyggelse og mestring.

I det følgende præsenteres en række elementer, vi mener er nødvendige, hvis sammenhængende patientforløb skal skabes. Det drejer sig om:

- *Sammenhæng på tværs af sektorer*
- *Sammenhæng internt i regionen*
- *Fokus på forebyggelsesindsatser*
- *Kompetence-, kvalitets- og vidensudvikling*

Sammenhæng på tværs af sektorer

Manglende samarbejde og sammenhæng mellem sektorer er stadig en væsentlig udfordring for det psykiatriske patientforløb.

Først og fremmest er der behov for indsatser, der sikrer kvaliteten af det sundhedsfaglige forløb, hvor aktører i hhv. psykiatri, almen praksis og kommune skal spille sammen om at

Den 6. marts 2017
Ref.: kes
Medlems nr.:
Sagsnr.:

Kreds Midtjylland

Fælles postadresse:
DSR, Kreds Midtjylland
Marienlystvej 14
DK - 8600 Silkeborg

Telefontider:
Mandag-tirsdag
Torsdag 10.00 -15.00
Onsdag – lukket
Fredag 10.00 – 13.00

Tlf. +45 4695 4600
Fax + 45 7021 1667

midtjylland@dsr.dk
www.dsr.dk/midtjylland

Lokalkontorer:

Århus
Kystvejen 17, 1. sal
8000 Århus C
Kontoret er åbent efter aftale

Holstebro

Stationsvej 8 A
7500 Holstebro
Kontoret er åbent efter aftale

skabe et helhedsorienteret og patientinddragende forløb, der både arbejder *forebyggende, sundhedsfremmende, behandlende og rehabiliterende*.

I samspillet mellem sektorerne er det derfor vigtigt at opnå fællesskab om (både på politisk-, ledelses- og medarbejderniveau), at indsatsen skal tilrettelægges med det *samlede* patientforløb for øje. Det forudsætter bl.a. tilstedeværelsen af kvalificerede psykiatriske og sundhedsfaglige kompetencer i alle sektorer.

I den forbindelse bør *fleksibilitet og kapacitet* være nøgleord. Det er netop den fleksible sundhedsfaglige indsats, der kan sikre at forløbet tilrettelægges på patientens præmisser – samtidig med at indsatsen opnår den faglige kvalitet og grundighed, der er nødvendig. Det sker bl.a. ved at give plads til det faglige relationsarbejde, der er helt afgørende for at afdække og inddrage patientens præmisser, problemstillinger, ønsker og behov.

Fleksibiliteten bør bl.a. komme til udtryk ved, at patienterne har let adgang til ophold og rehabiliteringstilbud samt akut og vedvarende behandling – uagtet hvilken sektor, de aktuelt er tilknyttet. Det kan bl.a. ske ved at fortsætte udbredelsen af brugerstyrede senge.

Dernæst skal de sundhedsfaglige aktører indgå i et tæt samarbejde med andre aktører fra eksempelvis social-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet – samt eventuelle ressourcer for patienternes netværk og nærmiljø – om at skabe rammerne for, at patienterne kan vende tilbage til så normalt et liv, som muligt, efter psykiatrisk behandling.

Sammenhæng internt i regionen

Internt i det regionale sundhedsvæsen skal der arbejdes endnu mere for at sikre sammenhæng mellem hhv. behandlingspsykiatrien, socialpsykiatrien (både regionalt og kommunalt) og somatikken. Det gælder særligt ift. gruppen af borgere med komplekse psykiatriske problemstillinger og samtidige misbrugsproblemer.

I den sammenhæng er det en udfordring, at de sundhedsfaglige kompetencer i psykiatrien primært er tilknyttede behandlingspsykiatrien. Denne opdeling bliver bl.a. en hæmsko for den sundhedsfaglige indsats for patienter tilknyttet socialpsykiatrien. Det gælder eksempelvis ift. forebyggelse, udredning og behandling af psykiatriske og somatiske problemstillinger hos patienterne i socialpsykiatrien.

Dernæst ser vi tendenser i tilrettelæggelsen af den psykiatriske behandling, der i værste fald direkte modvirker skabelsen af sammenhængende forløb. Det gælder bl.a. psykiatriplanens strategi ift. overholdelse af udredningsretten og behandlingsgarantien. Selv om der kan være fordele ved hurtig udredning og behandling, må hastighed i forløbet aldrig blive et mål i sig selv – særligt når det gælder borgere med komplekse psykiske lidelser, hvor der er flere og forskelligartede samtidige problemstillinger, som kræver tid og grundhed i udredningen. Igen er borgere med *både* psykiske lidelser og misbrugsproblemer, der komplicerer udrednings- og behandlingsforløbet, et vigtigt eksempel.

Til trods for, at der af psykiatriplanen fremgår, at "udredningen kan dog forlænges, hvis der er faglige grunde til det", vil vi opfordre til at psykiatriplanen bliver endnu tydeligere på, at

grundighed vejer tungere end hastighed, hvis ambitionen om et højt kvalificeret, sammenhængende forløb skal realiseres.

Fokus på forebyggelsesindsatser

Et andet område, hvor sammenhæng og samarbejde er væsentligt, er ift. den forebyggende psykiatriske indsats. Udfordringen for den regionale psykiatri er et langt stykke hen ad vejen, at man i regionalt regi først møder borgeren *efter*, at en behandlingskrævende psykisk sygdom har udviklet sig. Hvis regionen ønsker at prioritere den forebyggende indsats, kræver det samarbejde med de fagpersoner og instanser i andre sektorer, som møder borgerne tidligt i forløbet.

Prioritering af en tidlig og tværgående forebyggende indsats er desuden et vigtigt fokusområde ift. at skabe mere lighed i sundhed, herunder at indfri målsætningen om flere sunde leveår.

Et sammenhængende sundhedsvæsen handler også om at kunne skabe sammenhæng på tværs af borgernes livsforløb. Mens psykiatriplanen fint sætter fokus på nogle af de problemstillinger, der opleves ift. unge med psykisk sygdom, savner vi fokus på den, indsats der bør gøres ift. børn og familier.

En prioriteret og sammenhængende håndtering af psykiske problemstillinger tidligt i livet kan bl.a. fungere forebyggende ift. udvikling af psykisk sygdom senere i livet. Det gælder både ift. børn, som selv har psykiske lidelser og ift. børn, som har familiemedlemmer med psykiske lidelser.

Forebyggelsesinitiativer er også særdeles væsentlige ift. patienter med behov for livslang behandling af psykiske lidelser, bl.a. med henblik på, at den psykiske lidelse ikke udvikler sig. Det kan både forebygge indlæggelser og øge patientens livskvalitet. Beklageligvis har psykiatriplanen alene fokus på initiativer ift. kronisk (livslang) somatisk sygdom – eksempelvis ift. forebyggelse af livsstilssygdomme.

Kompetence-, kvalitets- og vidensudvikling

Skal psykiatriplanen – herunder målsætningerne i Region Midtjyllands målbillede – realiseres, kræver det medarbejdere med stærke faglige kompetencer. Det gælder eksempelvis ift. sygeplejefaglig kompetenceudvikling, da sygeplejersker i psykiatrien i dag bl.a. oplever at skulle løse opgaver, som deres lægefaglige kolleger varetog for blot 5-10 år siden. Et eksempel er, at sygeplejersker i mange tilfælde i dag varetager udredningssamtaler med patienterne.

En sådan løbende opgaveflytning kan på mange måder give mening, men det kræver, at sygeplejerskerne får de nødvendige formelle kompetencer til at kunne løse de nye opgaver på sikker og kvalificeret vis. I den sammenhæng er det positivt, at der via satspuljemidlerne er afsat et væsentligt beløb til "flere og bedre kompetencer i psykiatrien".

Vi vil i den sammenhæng opfordre til, at Region Midtjylland følger eksemplet fra Region Syddanmark og fastlægger et måltal for, hvor mange midtjyske sygeplejersker, som skal have en specialuddannelse i psykiatri.

Mens satspuljemidlerne kan anvendes til at hæve både det *generelle sygeplejefaglige kompetenceniveau* og *det specialiserede niveau* (eksempelvis flere sygeplejersker med specialuddannelse i psykiatri), er der behov for at psykiatriplanen sætter retning for den kvalitets- og vidensudvikling, der kan skabes ved at *prioritere sygeplejefaglige forskning* samt *indførelse af sygeplejersker med udvidede kompetencer*.

Vi vil opfordre til, at Region Midtjylland undersøger mulighederne for at indføre *avancerede psykiatriske sygeplejersker*, som kan varetage en række udvidede funktioner, bl.a. ift. igangsættelse og gennemførelse af visse typer af behandling. En avanceret sygeplejerskefunktion med klinisk forankring vil bl.a. kunne bidrage til at reducere ventetider og skabe mere sammenhængende og helhedsorienterede patientforløb.

Det er positivt at læse, at der skal ske "mere kliniknær forskning" i psykiatrien, samt at flere af fokusområderne for forskningen er knyttet direkte til den sygeplejefaglige indsats. Vi er helt enige i, at *sygeplejefaglige forskning* skal prioriteres mhp. at skabe mere kliniknær viden om "hvad der virker" i den sygeplejefaglige indsats for patienterne, bl.a. ift. skabelsen af sammenhængende patientforløb og en højere grad af patient- og pårørendeinddragelse.

Sikringen af sygeplejefaglige kompetence, kvalitet og viden handler også om rekruttering og fastholdelse. Beklageligvis har psykiatriplanen alene fokus på udfordringer relateret til lægemangel. Vi vil opfordre til, at der i højere grad ses samlet på psykiatriens rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer, samt på hvilke muligheder der er for gøre ansættelse og karriere i psykiatrien mere attraktiv.

Et andet vigtigt "håndtag" – *både ift. rekruttering og fastholdelse af medarbejdere og ift. sikringen af den faglige kvalitet* – er, at medarbejderne i psykiatrien arbejder i et trygt og sikkert arbejdsmiljø. Ordentlige og trygge rammer bidrager afgørende til, at patienterne kan få den behandling og pleje, de har behov for.

Vi bidrager naturligvis gerne til uddybning af høringssvarets pointer og ser frem til samarbejdet om at implementere psykiatriplanens vision og strategier.

Med venlig hilsen



Anja Laursen
Kredsformand